

Finansdepartementet**Region Dalarnas remissvar avseende
Produktivitetskommissionens betänkanden
Goda möjligheter till ökat välstånd (SOU
2024:29) och Fler möjligheter till ökat välstånd
(SOU 2025:96)**

Inledningsvis finns Region Dalarnas (RD) övergripande synpunkter för att sedan följas av mer detaljerade åsikter. Rubrikerna i yttrandet följer kapitelindelning och avsnitt i betänkandena.

Övergripande synpunkter

RD vill börja med att påpeka att både delbetänkandet och slutbetänkandet är mycket omfattande och innehåller många olika förslag och bedömningar inom flera områden. RD har förståelse för kommitténs uppdrag, men vill understryka att det är svårt för remissinstanserna att ge svar på betänkandena.

RD uttrycker oro för att staten ska styra och centralisera mer, vilket återkommer i deras synpunkter på flera förslag och bedömningar. Vidare bör utredningen ses tillsammans med andra nationella utredningar där statens kontroll över kommuner och regioner tas upp. RD håller bland annat med Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) om att ökad styrning kan minska kommunernas och regionernas möjlighet till självstyre, vilket kan göra det svårare att klara av välfärdsuppdraget.

Inledningsvis har RD en övergripande observation rörande produktivitsreformer och beredskap. Mot bakgrund av det ökade intresset för geopolitik och beredskapsfrågor understryker RD att det föreligger målkonflikter mellan styrsignaler som främjar produktivitet och det krav på robusthet som gäller vid höjd beredskap eller i krigssituationer.

För att säkerställa att produktivitsreformer inte äventyrar beredskapsförmågan, bör införande villkoras av noggrant dokumenterade konsekvens- och sårbarhetsanalyser, samt etablerade krav på redundans avseende kapacitet, kompetens och kritiska försörjningskedjor. Dessutom bör styrnings- och ersättningsstrukturer utformas så att uthållighet och kontinuitet ges företräde vid långvariga störningar. Med detta

tillvägagångssätt kan effektivitet uppnås utan att kompromissa med robusthet. Liknande resonemang kan föras rörande det nödvändiga arbetet mot välfärdsbrottslighet som krävs för att upprätthålla ett förtroende för den svenska solidariskt finansierade välfärden.

Vidare har många föreslagna åtgärder kostnader på kort sikt medan effekthemtagningen vanligtvis ligger på längre sikt. Det kan utifrån rådande lagstiftning skapa en finansieringsproblematik för regionerna om inte extra medel tillförs systemet.

Kapitel 4 – Digitalisering och AI

RD instämmer i utredningens bedömning att digitalisering och AI är centrala drivkrafter för långsiktig produktivitetstillväxt. Förslagen ligger i hög grad i linje med regionens arbete med digital omställning, datadelning, innovationskapacitet och utveckling av digitala lösningar inom både näringsliv och offentlig sektor.

RD vill särskilt betona att framgångsrik digitalisering kräver bred och långsiktig kompetensutveckling, robust infrastruktur, interoperabla system och långsiktig styrning samt att statens stöd och styrning måste utformas så att regioners och kommuners digitala ekosystem stärks.

Säkerställ tillgång till svenska data

Sidhänvisning: s. 181-183

RD är positiv till utredningens bedömning om att data behöver tillgängliggöras på ett bättre sätt. Inom ramen för det regionala utvecklingsarbetet följer regionerna utvecklingen inom sitt territorium utifrån en mängd olika områden. Analyserna grundas till stor del på offentliga data som tillhandahålls av myndigheter såsom SCB, Arbetsförmedlingen, Skolverket, Tillväxtanalys, Trafikanalys och Tillväxtverket. Många myndigheter tillhandahåller idag sin data på ett mycket undermåligt sätt. För att komma åt statistiken krävs inte sällan ett omfattande manuellt arbete från användaren, i system som kan se mycket olika ut mellan myndigheter. Flera myndigheter tillgängliggör dessutom inte sin data via API:er. RD anser att samtliga myndigheter som tillhandahåller officiell statistik av allmänt intresse bör tillgängliggöra sin data via API:er och via ett enhetligt system, förslagsvis PxWeb. SCB är idag den myndighet som är bäst på att tillgängliggöra sin data och bör därför vara en modellmyndighet i ett sådant arbete.

Förbättra den digitala infrastrukturen i offentlig sektor

Sidhänvisning: s. 187–190

Förslaget syftar till att stärka den digitala infrastrukturen i offentlig sektor genom förbättrad interoperabilitet, informationssäkerhet och systemstöd. För regionerna innebär detta behov av långsiktiga investeringar och ökad

samordning, särskilt inom hälso- och sjukvården, med potentiella produktivitetsvinster på längre sikt.

RD är positiva till en ökad finansiering för gemensam digital infrastruktur. Potentiella produktivitetsvinster tenderar att ligga på medellång sikt samtidigt som det finns stor risk för ökade kostnader på kort sikt även för RD. Det är viktigt att notera att en gemensam nationell digital infrastruktur kommer i sin tur att ställa krav på hur Region Dalarnas infrastruktur ser ut och fungerar. Det kommer innebära att RD behöver göra anpassningar sin infrastruktur för att kunna passa in i och nyttja den gemensamma infrastrukturen vilket kommer innebära kostnader på kort sikt.

DIGGs nuvarande uppdrag och finansiering har varit för litet och pågående omorganisation med Post- och telestyrelsen hanterar inte helheten av detta förslags riktning. Detta är ett viktigt område.

RD anser vidare att förslagen i 4.4.4 även bör inkludera delar av hälso- och sjukvårdens område och infrastruktur. Här är det dock viktigt att dra nytta av det arbete som redan bedrivs av regionerna i samverkan som exempelvis arbetet med hälsodatastrategi.

Stärk förmågan till digital innovation i offentlig sektor

Sidhänvisning: s. 191–193

RD ser det som positivt att förmågan till digital innovation i offentlig sektor stärks, inte minst kring AI som särskilt omnämns. RD anser dock att det behövs djupare utredning kopplat till individens rätt om användningen av automatiserade beslut i offentligt finansierad verksamhet ska öka. Inte minst med tanke på etiska aspekter men också kopplat till AI-förordningen, som kräver mänsklig översyn av automatiskt beslutsfattande.

Kapitel 5 – Arbetsmarknad och kompetensförsörjning

RD instämmer i utredningens bedömning att kompetensförsörjning är en avgörande faktor för tillväxt och innovation. Förslagen ligger i hög grad i linje med regionens arbete med att stärka utbildningssystemets koppling till arbetsmarknadens behov, öka attraktiviteten för yrkesutbildningar och utveckla samverkan mellan skola och arbetsliv.

RD vill samtidigt betona att framgångsrik kompetensförsörjning förutsätter långsiktiga ekonomiska förutsättningar, tydlig samordning mellan stat, regioner och kommuner samt insatser som stärker utbildningarnas attraktivitet och tillgänglighet. Staten bör säkerställa att resurskrävande utbildningar kan upprätthållas och utvecklas, att vägledningen förstärks och att geografiska hinder minskas genom lärcentrum och flexibla utbildningslösningar.

Stärk arbetsmarknadsutbildningen

Sidhänvisning: s. 241–243

RD tillstyrker ambitionen att stärka de nationella yrkesprogrammen på gymnasial nivå och delar utredningens problembild.

Utforma ett mer träffsäkert omställningsstudiestöd

Sidhänvisning: s. 237–239

RD delar utredningens bedömning att kompetensförsörjning är en avgörande förutsättning för produktivitet och tillväxt. Regionen vill i anslutning till detta även lyfta behovet av strukturer för vidareutbildning och kompetensutveckling inom ramen för anställning, på hel- eller deltid.

För verksamheter med hög specialiseringsgrad – såsom hälso- och sjukvård, avancerad industri och andra kunskapsintensiva sektorer – är vidareutbildning i tjänst ett centralt verktyg för att både behålla och utveckla befintlig kompetens. Regionen bedömer att detta bör ses som en produktivitetshöjande åtgärd och inte enbart som en personalpolitisk insats.

Regionen efterfrågar därför att staten överväger hur nationella stödsystem och finansieringsmodeller kan utvecklas så att regioner, kommuner och andra arbetsgivare får bättre förutsättningar att möjliggöra vidareutbildning i tjänst med hänsyn till verksamheternas bemanning, kontinuitet och långsiktiga kapacitet.

Kapitel 7 – Konkurrens och handel

RD instämmer i att fungerande konkurrens och frihandel är avgörande för produktivitet, innovation och tillväxt. Regionen välkomnar att utredningen utgår från en samlad syn på hur konkurrens, regelverk och marknadsstruktur samverkar för att stärka tillväxt och produktivitet.

Stärk regelverket mot konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet

Sidhänvisning: s. 298

Regionen delar intentionen bakom förslaget, men betonar att regelverket måste utformas så att kommuner och regioner tryggt kan fullgöra sina samhällsuppdrag utan att hamna i rättsliga gränsdragningsproblem. Bedömningen av vad som utgör säljverksamhet och vad som är försvarbart ur allmänt intresse är svåra att göra. Det är nödvändigt att dessa centrala begrepp tydliggörs och att vägledning tas fram. Annars finns risk att nya initiativ, utveckling och tjänster till invånare och näringsliv hämmas.

Kapitel 8 – Klimat- och industripolitik

Se över befintliga stöd och strukturer

Sidhänvisning: s. 340–341

RD instämmer i förslaget och finner det klokt att statliga stöd ska föregås av tydlig analys och konsekvensbeskrivningar. RD vill dock särskilt notera att det inte enbart berör områden som diskuteras i kapitel 8.

Kapitel 11 – Kriminalitet och tillit

RD är positiva till förslagen kring kriminalitet och tillit. RD uppskattar utredningens särskilda fokus på privata utförare, tillsyn, informationsdelning och regelverk – områden som ofta glöms bort och där regionen välkomnar en tydligare nationell styrning. De är dock viktigt att betona att förslaget i 11.3.7 (kommuner och regioner ska kunna ta ut avgifter för kontroll), näppeligen täcker upp hela resursbehovet. Det krävs ytterligare medel för att bygga upp kapacitet samt nationella stödstrukturer (till exempel gemensamma register) för att undvika dubbelarbete.

På samma sätt som många andra förslag så är de potentiella produktivitetsvinster främst på lång och medellång sikt samtidigt som kostnaderna riskerar att uppkomma omgående.

Det är viktigt att lyfta resursfrågan då ett eventuellt införande av tillståndsplikt, vandelssprövning och löpande uppföljning innebär:

- Mer administration: Regionerna måste hantera fler kontroller, dokumentation och samverkan med IVO, Polisen och Skatteverket.
- Kompetensbehov: Juridisk kompetens för tillståndsfrågor, analytisk kompetens för riskbedömning, IT-stöd för registerhantering.
- Andra kostnader: Utveckling av system, utbildning av personal och eventuellt nya tjänster för tillsyn.

Regionen delar således exempelvis intentionen att revidera LOV för att motverka oseriösa utförare och stärka kvaliteten, men betonar att eventuella förändringar måste klargöra hur valfrihetssystem ska hanteras i regiondriven verksamhet utan att skapa nya administrativa hinder.

RD vill även göra ett medskick som också är applicerbart för kapitel 15. Uppföljning görs idag ofta manuellt, med risk för kvalitetsbrister och korruption. RD önskar att i större utsträckning kunna använda sig av AI vid avtalsuppföljning och ett nationellt gemensamt arbete samt en gemensam plattform med färdiga AI-moduler för analys och riskhantering. Upphandlande myndigheter skulle kunna ansluta sig till plattformen vilket skulle vara positivt. Det då manuell uppföljning ökar risken för korruption samt är resurskrävande.

Kapitel 13

RD delar utredningens uppfattning att de statliga regelverk och arbetssätt som påverkar kommunsektorns ekonomi, redovisning och uppföljning behöver moderniseras för att möjliggöra förbättrade förutsättningar för långsiktig planering och en stabil verksamhet inom kommunerna. Utredningen belyser flera systemmässiga utmaningar som

ligger utanför kommunernas direkta påverkan, men som har väsentlig betydelse för effektivitet och produktivitetsutveckling.

RD bedömer det som beskrivs som strategiskt relevant, då regionens arbete med budget, planering och samverkan påverkas av i vilken utsträckning nationella styrsignaler främjar stabilitet och handlingsutrymme.

En garantimodell för kommunsektorns finansiering

Sidhänvisning: s.459-460

RD delar utredningens bedömning att det finns en risk för procykliskt agerande vid händelse av vikande skatteunderlag och att det kan ha inverkan på välfärdsproduktionen. RD stödjer således utredningens förslag om införandet av en garantimodell för kommunsektorns finansiering. Svårigheten är att skapa en korrekt beräkning av vilken nivå av intäkt som ska garanteras givet bredden på regionernas uppdrag. Vidare behöver principerna för när och hur garantimodellen ska tillämpas vara tydliga och lättförståeliga

Bättre redovisning för förbättrad tydlighet

RD delar utredningens bedömning att den statliga styrningen i flera delar är oförutsägbar och otydlig, där det är svårt att få överblick och förstå satsningarna i budgetpropositionen. Således är RD positiv till utredningens förslag om förbättrad tydlighet avseende statsbidrag och reformer. Det är dock viktigt att den realekonomiska beräkningen utöver demografiskt tryck även tar hänsyn till kostnadsutvecklingens priskomponent i form av tillämpbara prisindex.

Sidhänvisning: s.460-461

Metoder för att kunna mäta produktivitetsutvecklingen

Sidhänvisning: s.462-463

RD stödjer utredningens förslag. En korrekt dialog rörande effektivitet kan inte fokusera enbart på producerad kvantitet, utan måste även inkludera innehållet i och effekterna av denna kvantitet. Den medicinska utvecklingen har gjort att allt fler överlever sjukdomar som tidigare var obotliga. Ett gott liv för patienten kan uppnås genom tidskrävande och komplexa åtgärder som utan hänsyn till produktionens kvalitetsaspekt kan leda till en felaktig slutsats att verksamheten är improduktiv.

Statsbidragsportal och sektorsbidrag

Sidhänvisning: s.463-465

RD är positiv till en mer överskådlig och administrativt effektiv hantering av statsbidrag samt instämmer i utredningens bedömning att antalet riktade statsbidrag bör minskas och i stället inordnas i sektorsbidrag.

Kommunala bolag och dold mervärdesskatt

Sidhänvisning: s.465-467

RD ser positivt på förslagen och att det är viktigt att utreda sund konkurrens och motverkande av korruptionsrisker. Vidare RD det som positivt att sänka schablonersättningsnivåerna som varit de samma sedan de upprättades.

Kapitel 14 – Administration i offentlig sektor

RD delar utredningens bedömning om behovet av att se över och minska ner på administrationen i offentlig sektor. Statliga myndigheters krav på uppföljning och rapportering påverkar hela det offentliga Sverige. RD ser positivt på åtgärder på statlig nivå som underlättar för samtliga regioner och kommuner. Samtidigt vill RD betona att en minskning av administrationen måste ske med eftertanke för att demokratin och gällande lagar och regelverk ska kunna uppfyllas.

Kapitel 15 – Offentlig upphandling

RD delar utredningens bedömningar och ställer sig bakom föreslagna ändringar. Offentlig upphandling är ett strategiskt verktyg i offentlig sektor som behöver stärkas. Upphandling är en central process för regionens kärnverksamheter och omfattar både stora volymer och komplexa avtal, särskilt inom vård, kompetensförsörjning, transport, digitalisering och välfärdstjänster. För att kunna utnyttja konkurrensutsättning för att öka effektiviteten i offentlig verksamhet är det viktigt att stärka regionens position. I dagsläget finns en tydlig slagsida då lagstiftningen primärt skyddar de privata aktörerna och gör det svårt för regionen att göra goda affärer. Följaktligen välkomnar RD särskilt de förslag som rör större frihet i upphandlingsreglerna, då detta skulle ge möjlighet till mer flexibla processer. Det kan leda till bättre affärer, ökad kostnadseffektivitet och bättre långsiktiga relationer med leverantörer vilket dagens rigida regelverk ofta hindrar.

Systematisera användningen av erfarenheter i offentlig upphandling

Sidhänvisning: s. 495

RD delar utredningens bedömning och ställer sig bakom föreslagen förändring. Det är dock viktigt att detta förslag i likhet med många andra i utredningen innebär kortsiktiga kostnader för att stärka uppföljning och analys samtidigt som produktivitetssökningarna uppkommer först på

mellanlång och lång sikt. I vissa fall kan det också röra sig om juridiska utmaningar vilket berörs i exempelvis utredningen om en kommunal anslutning till utbetalningsmyndigheten.

Förbättra tillgången till inköps- och upphandlingsdata

Sidhänvisning: s. 496–498

RD delar utredningens bedömning och ställer sig bakom föreslagen förändring. Förslaget innebär förbättrad tillgång till data om inköp och upphandling på sikt. För regionerna skapar det förutsättningar för strategisk inköpsstyrning och långsiktig kostnadskontroll. Regionen noterar dock att det här kommer att kräva stora insatser och kostnader för att tekniskt utveckla de föreslagna systemen samt försörja dessa med efterfrågad information. I vissa fall kan det också röra sig om juridiska utmaningar vilket berörs i exempelvis utredningen om en kommunal anslutning till utbetalningsmyndigheten.

Färre överprövningar och effektivare handläggning

Sidhänvisning: s. 503–504

RD delar utredningens bedömning och ställer sig bakom föreslagen förändring. Det är dock viktigt att eventuella belopp sätts så att det inte menligt försämrar möjligheten för små lokala leverantörer att delta i upphandlingar.

Kapitel 16 – Konkurrens inom välfärdssektorn

RD delar utredningens uppfattning att välfärdssektorns aktuella modeller för konkurrensutsättning är i behov av modernisering. Det aktualiseras inte minst i de ökade behoven av effektivt arbete för att motverka välfärdsbrottlighet. Regionens erfarenheter visar att både valfrihetssystem och konkurrensutsättning ibland kan medföra kvalitetsrelaterade utmaningar och ökad administration, utan att nödvändigtvis leda till högre produktivitet. Regionen understryker dock att inslag av konkurrens har potential att främja effektivitet, särskilt om dessa kompletteras med tydliga system för kvalitetsuppföljning och en robust tillsyn. Vidare efterlyser RD en djupare analys av hur höga krav påverkar mindre utförare, särskilt i glesbygd, samt hur nationella krav ska samordnas med regionernas ansvar för uppföljning och kontroll av utförare inom hälso- och sjukvård och andra regionala verksamheter.

Det är viktigt att notera att även förslagen i detta kapitel kommer att kräva åtgärder med omfattande kostnader på kort sikt samtidigt som effekthemtagning kräver längre tid.

Utvärdering och kontinuerlig omreglering

Sidhänvisning: s. 525–526

Regionen instämmer i utrednings slutsatser att löpande och systematisk utvärdering är avgörande för att säkerställa att modeller för konkurrensutsättning skapar värde.

Höga krav för att delta på en kvasimarknad

Sidhänvisning: s. 527

RD stödjer utredningens bedömning då seriösa aktörer gynnas av tydliga kvalitetskrav och ökad transparens.

Bygg in fler konkurrensfrämjande mekanismer

Sidhänvisning: s. 528

RD delar i huvudsak utredning resonemang. Bedömning ligger i linje med regionens erfarenheter av att konkurrens behöver kombineras med funktionell styrning, väl formulerade krav och god kontroll och uppföljning.

Kapitel 17 – Hälso- och sjukvård

Region Dalarna delar i stor utsträckning kommissionens bedömningar och förslag inom avsnittet, men konstaterar samtidigt frånvaron av medicinsk kompetens bland såväl kommissionens ledamöter som utsedda experter.

Hälso- och sjukvården är ett fackområde som omfattar flera perspektiv som behöver belysas separat och därefter sammanvägas innan beslut kan fattas. Således krävs en fördjupad och breddad utredning inför eventuell fortsatt beredning av lämnade förslag.

Vi delar utredningens bedömning att hälso- och sjukvården i Sverige i stort är välfungerande och kännetecknas av god kvalitet och att det således inte finns något behov av en genomgripande reformering av systemet även om det alltid finns enskilda delar som kan förbättras.

Vidare är det viktigt att notera, som också görs i utredningen, att de volymminskningar som uppkommit i sektorn över tid och som leder till att vissa produktivetsmått pekar på en försämrad produktivitet helt missar omställning mot öppenvård och de generella kvalitetsförbättringar som uppkommit i hälso- och sjukvården. Innan dessa inkorporerats på ett bra sätt i produktivetsmåten är det omöjligt att på ett relevant sätt uttala sig om eventuella produktivetsförändringar.

Vidare ser RD utmaningar om statlig styrning riskerar att bli allt för detaljrik inom strategiska områden där framtidens vård kräver lokal anpassning och flexibilitet även om förslagen i stor utsträckning ligger i rimlig riktning

Stärkt primärvård med tillräcklig resurstilldelning

Sidhänvisning: s. 557–558

RD instämmer delvis i kommissionens bedömning och förslag. Primärvårdens roll bör stärkas, men det sker inte automatiskt genom en

omfördelning av resurser inom vårdssystemet. En bredare ansats krävs, och en eventuell strukturell omfördelning av resurser inom vårdssystemet bör föregås av ett transparent arbete med samt dialog om prioriteringar. Att flytta resurser från specialiserad vård till primärvård innebär konsekvenser i form av behov av ransonering inom specialiserad vård. Detta kan vara ett relevant resultat av en genomförd prioriteringsbedömning, men behöver kommuniceras på ett tydligt och pedagogiskt sätt gentemot befolkningen. Vidare menar RD att det föreslagna måttet för att följa omställningen i form av primärvårdens andel av de totala sjukvårdskostnaderna inte är tillfyllest om det inte följs av mått som följer upp kvalitet och resurseffektivitet.

Ersättningssystem och beskrivningssystem

Sidhänvisning: s. 560–562

Region Dalarna har inte något principiellt mot ett stöd rörande utformning av ersättningssystem men ser inte att Socialstyrelsen har den kapacitet och kompetens som krävs för att kunna göra det på ett bra sätt. Det får dock inte handla om annat än ett stöd då de utmaningar och möjligheter som finns för regionerna skiljer sig åt och ersättningssystemen måste noggrant anpassas efter dessa. Det finns således inte något enskilt optimalt sätt att utforma ett ersättningssystem och kunskapen om vad som är mest effektivt för den enskilda regionen finns också där.

Region Dalarna ser positivt på en utveckling av de beskrivningssystem som finns i dagsläget. Specifikt fokus bör ligga på primärvård och psykiatri givet vikten att kunna följa den förändring som systemet genomgår med ett fokus på nära vård. De befintliga systemen gör det svårt att följa produktiviteten och effektiviteten i systemet som helhet. Det här är också ett område som ligger väl i linje med Socialstyrelsens ordinarie uppdrag. Viktigt är dock att väga nyttan av förändringar mot de eventuella ökade administrativa krav som det kan ställa och på ett erforderligt sätt kompensera vården för det.

Remisskrav för akutvård på sjukhus

Sidhänvisning: s. 563

RD instämmer delvis i utredningens förslag. Argumentationen bakom införande av remisskrav för akuta besök på sjukhus är i sak valid. Dock förutsätter detta att primärvårdsnivån har de personella förutsättningar som krävs för att på ett patientsäkert sätt kunna omhänderta den ökade volym akuta bedömningar som tillkommer.

RD vill betona att ett eventuellt införande av remisskrav inte kan föregå omställningen till en stärkt primärvård, för att undvika betydande patientsäkerhetsrisker och ett i förlängningen ökat akut vårdbehov om den planerade vården på primärvårdsnivå trängs undan till förmån för akuta bedömningar.

Strategiskt ansvar för kompetensförsörjning och vårdinfrastruktur

Sidhänvisning: s. 563

RD anser att förslaget om att staten ska ta ett tydligare strategiskt ansvar för hälso- och sjukvårdens kompetensförsörjning är rimligt, om det handlar om styrning av universitet och högskolor. Dock inte när det handlar om ST-utbildningar eller specialistutbildningar inom sjuksköterskeområdet. Den kliniska specialistutbildningen hör ihop med strategisk målsättning och utveckling och är därför svår och olämplig att styra nationellt då regionerna har så olika förutsättningar i olika delar av landet.

Skyldigheten att ersätta digital utomlänsvård enligt utomlänstaxan tas bort

Sidhänvisning: s. 565

RD tillstyrker förslaget. Det digitala utbudet bör kopplas till övrig vård, till exempel genom vårdcentraler.

Bättre kontroll över den utförda hälso- och sjukvården

Sidhänvisning: s. 567

RD delar helt Produktivitetskommissionens slutsatser avseende de verksamheter som bedrivs enligt lagen (1993:1651) om läkarvårdsersättning (LOL) samt lagen (1993:1652) om ersättning för fysioterapi (LOF) och tillstyrker därmed förslaget om upphävande av dessa lagar.

Förslaget bedöms främja den kommunala självstyrelsen och kommer markant att öka RDs möjlighet att planera, styra och följa upp den hälso- och sjukvård som lämnats över till privata utförare. Ett upphävande av LOL och LOF skapar bättre förutsättningar till en mer jämlik vård i hela regionen där invånarnas behov i högre grad kommer att inverka på vårdutbudet. Även patientsäkerheten bedöms påverkas positivt om förslaget genomförs. RD bedöms därigenom kunna utforma förfrågningsunderlag som ger alla aktörer liknande förutsättningar och precisera krav vid upphandlingar. Möjlighet ges att även göra kontroller och häva avtal vid brister i patientsäkerheten, något som varit mycket svårt enligt nuvarande system.

Finansiering av förskrivningsläkemedel

Sidhänvisning: s. 568

RD tillstyrker förslaget och ser det som en förutsättning för att kunna dra nytta av den effektivisering av vården som nya läkemedel kan innebära.

Hälso- och sjukvårdens digitalisering

Sidhänvisning: s. 570

RD instämmer i stort med slutbetänkandets bedömningar, och ser att det nationella utvecklingsarbetet gradvis rör sig i denna riktning. Det är dock viktigt det nationella utvecklingsarbetet sker i samverkan med regionerna för att säkerställa att det inte sker statlig nyutveckling av sådant som regionerna och INERA redan har utvecklat samt att lösningarna också är ändamålsenliga för regionerna.

Slutbetänkandet går långt vad gäller datadelning bland annat vad gäller hälsodata. Sådana långtgående förslag är inte riskfria, framför allt inte på längre sikt. Det finns exempel internationellt där persondata använts för syften som inte var det tilltänka från början. RD saknar tillräckligt beaktande av cybersäkerhet och AI-säkerhet som inte görs i betänkandet. Dessa områden kommer öka i betydelse och påverka möjligheter vad gäller datadelning och AI framåt.

Vidare anser RD att en gemensam nationell digital infrastruktur kan vara fördelaktig. RD vill dock skicka med att en ökad nationell styrning kan bidra till att minska diversitet och innovation genom likriktning. Extra viktigt att trycka på är att det arbete som initierats av regionerna i samverkan rörande en nationella hälsodata strategi nyttjas och blir något som region och stat kan samverka i och runt.

Genom SKR har Sveriges regioner tagit fram en 10-punktslista på områden som behöver uppfyllas som RD står bakom. 10-punktslistan beskriver de områden och insatser som Sveriges 21 regioner gemensamt bedömer behöver genomföras för att skapa en effektiv nationell digital infrastruktur för svensk hälso- och sjukvård. Listan omfattar områden där regionerna ser behov av insatser från statens sida, såväl som insatser som bör lösas i samverkan mellan staten och huvudmännen.

Vikten av prevention

Sidhänvisning: s. 571

RD instämmer delvis i utredningens bedömning och förslag. Preventionsinsatser bör stärkas och prioriteras, men det behöver samtidigt säkerställas att de preventionsinsatser som görs är resurseffektiva och vetenskapligt belagda, samt att de organiseras på ett sådant sätt att undanträngningseffekter av högre prioriterade insatser inom hälso- och sjukvården inte uppstår.

Fasa ut lågvärdevård

Sidhänvisning: s. 573

RD delar utrednings slutsatser och stödjer förslaget.
